

Stichting voor Bodemkartering
Wageningen
Staringgebouw
Tel.: 08370 - 6333

104715808 II

Rapport nr. 838^a

KORTE TOELICHTING OP DE BODEMKAART, SCHAAL
1 : 150 000 VAN DE GEMEENTE ERMELO

door J.A. v.d. Hurk

Wageningen, december 1968

ISN = 195133-02

NB. Niets uit dit rapport mag zonder toestemming van de Stichting voor Bodemkartering worden vermenigvuldigd of in andere publikaties worden overgenomen.

VOORWOORD

In opdracht van het Bureau voor planologisch onderzoek en advies Dr. J.A. Launspach te Arnhem werd een globale bodemkaart, schaal 1 : 150 000, met korte toelichting samengesteld van de gemeente Ermelo.

De benodigde gegevens werden verkregen uit:

Bodemkaart van Nederland, schaal 1 : 200 000, Blad 4, 1960 Stichting voor Bodemkartering.

Bodemkaart met toelichting werd samengesteld in december 1968 door J.A. v.d. Hurk, onder leiding van Ir. G.J.W. Westerveld.

DE ADJUNCT-DIRECTEUR,

Ir. R.P.H.P. v.d. Schans.

TOELICHTING OP DE BODEMKAART VAN DE GEMEENTE ERMEL0

De gronden in de gemeente Ermelo bestaan uit hoge gestuwde zandgronden (20-50 m +NAP) in het zuidoosten en zuidwesten, die naar het midden en noorden afhellen en via zandgronden overgaan in de laag gelegen veen- en kleigronden langs de rand van het Veluwemeer (\pm 1-2 m +NAP).

Een belangrijke oppervlakte van de gemeente wordt ingenomen door bos en heide. Bouw- en grasland wordt hoofdzakelijk aangetroffen langs het Veluwemeer en in de omgeving van Speulde.

Het klei- en veengebied is vrij vlak. Het Zuiderzeewater heeft er de in zwaarte en opbouw sterk wisselende kleigronden afgezet en het aanwezige veen voor een deel bedekt met een laag vrij zware klei.

Het zandgebied is voornamelijk gevormd tijdens de Riss-ijstijd toen het landijs tot in ons land reikte. De door rivieren afgezette grind-, zand- en kleilagen zijn door het ijs opgestuwd en vervormd. Tijdens de Würmijstijd, toen er een toendraklimaat heerste, vond veel verspoeling plaats, waarbij zand en grind van de hoog opgestuwde wallen naar lager gelegen delen werd getransporteerd. Zo komt in dit gebied, vooral tussen de beide stuwwallen, een vrij grote oppervlakte grove en grindrijke zanden voor. Aan het eind van de Würmtijd werd door sneeuw en wind veel fijner zand afgezet. Dit zgn. dekzand bedekt over grote oppervlakten de oudere sedimenten.

In de zandgronden heeft bodemvorming plaatsgehad, waardoor o.a. podzolgronden zijn ontstaan. Hierbij is onder invloed van het klimaat in- en uitspoeling opgetreden van o.a. humus en ijzer, waardoor een bruin gekleurde inspoelingshorizont, de zgn. B-horizont, is gevormd. Deze ingespoelde humus en/of ijzer zijn afkomstig van de er boven gelegen A1-horizont (bovengrond) en/of A2-horizont (loodzand of schierzand). Onder de B-horizont bevindt zich de onveranderde zgn. C-horizont.

In de zandgronden van de lager gelegen beekdalen ontbreekt de B-horizont en worden alleen een A- en een C-horizont aangetroffen.

Door toedoen van de mens zijn er zgn. oude bouwlandgronden gevormd met een dikke humeuze bovenlaag, grotendeels ontstaan door eeuwen lange ophoging met plaggenmest.

Daar mede door deze activiteiten de natuurlijke vegetatie plaatselijk werd vernietigd, konden de drogere zandgronden opnieuw gaan verstui-ven en ontstonden stuifzandgronden.

Zandgronden

De hoge stuwwalcomplexen (kaarteenheden 1) bestaan uit zandgronden met zowel fijn als grofzand, veelal gemengd met grind. Deze gronden hebben veel reliëf en zeer diepe grondwaterstanden. Ze zijn weinig geschikt voor akker- of weidebouw.

Tussen de stuwwalcomplexen komen grofzandige podzolgronden voor (kaarteenheden 2) die verder vrijwel overeenkomen met de gronden van kaarteenheden 1 ook wat hun landbouwkundige waarde betreft. Ze liggen iets lager en hebben een 10 à 20 cm dikke humeuze bovengrond.

Langs de randen van de kaarteenheden 1 en 2 treft men geringe oppervlakten hoge fijnzandige podzolgronden aan (kaarteenheden 3). Ze hebben een 10 à 30 cm dikke humeuze bovengrond die rust op een harde B-horizont. Het zijn droge gronden die slechts matig geschikt zijn voor akkerbouw en weinig voor weidebouw.

Ten (noord)oosten van Ermelo komen middelhoge fijnzandige podzolgronden voor (kaarteenheden 4), met een humeuze bovengrond van 15 à 25 cm. De B-horizont is donkerbruin en niet vast.

Door hun lagere ligging t.o.v. het grondwater bieden deze gronden betere mogelijkheden voor akker- en weidebouw.

Langs het Veluwemeer worden tussen de klei- en veengronden en de hogere zandgronden lage beekdalgronden aangetroffen (kaarteenheden 5). Deze gronden bestaan uit een humusrijke bovengrond van 20 à 40 cm die rust op een humusarme grijze zandondergrond.

Ze hebben wintergrondwaterstanden van \pm 40 cm -mv, en zijn (goed) geschikt voor akker- en weidebouw.

Veengronden

In noordelijke richting gaan de beekdalgronden geleidelijk over in veengronden (kaarteenheden 6) met een kleiige of zandige veenbovengrond. De zandondergrond begint meestal binnen 80 cm -mv. Het zijn vrij goede graslandgronden, die in regenrijke perioden echter door het vee worden vertrapt.

De klei-op-veen gronden (kaarteenheden 7) liggen tot vlak aan de rand van het Veluwemeer. Het zware kleidek is 20 tot 70 cm dik. Deze lage natte gronden zijn als grasland in gebruik en daarvoor ook het meest geschikt.

Kleigronden

Langs het Veluwemeer komt een smalle strook Zuiderzee-oevergronden (kaarteenheden 8) voor, waarvan de zwaarte varieert van zand tot zware klei. De zandige gronden liggen op de hogere kustwallen, de zware kleigronden in de laagten daar tussenin.

Afhankelijk van zwaarte en hoogteligging zijn de oevergronden meer of minder geschikt voor akker- of weidebouw. De gebroken kleigronden (kaarteenheden 9) bestaan uit een mengsel van klei en zand met een op wisselende diepte voorkomende zandondergrond. Wegens hun profielopbouw en de variatie in grondwaterstand is de landbouwgeschiktheid sterk wisselend.

Overige onderscheidingen

De oude bouwlandgronden komen zowel aan de rand van de middelhoge podzolgronden voor (kaarteenheden 11) als op en aan de rand van het stuwwalcomplex (kaarteenheden 10). Deze laatste (van kaarteenheden 10) hebben een 50 à 100 cm dikke humeuze grofzandige bovenlaag. Ondanks hun hoge ligging zijn deze gronden, door het vochthoudend vermogen van de bovenlaag, geschikt voor akkerbouw. De fijnzandige oude bouwlandgronden (kaarteenheden 11) hebben een humeus dek van 50 à 80 cm, en zijn eveneens geschikt voor akkerbouw.

De stuifzandgronden (kaarteenheden 12) beslaan een vrij grote oppervlakte en vertonen veel reliëf. Ze zijn niet geschikt voor landbouw.

Bron: Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Bij deze dienst zijn van sommige gedeelten van de gemeente Ermelo ook meer gedetailleerde gegevens aanwezig.

SOCIOGRAFISCHE DOCUMENTATIE VAN DE GEMEENTE

ERMELO

Onderwerp:

Bodemgesteldheid

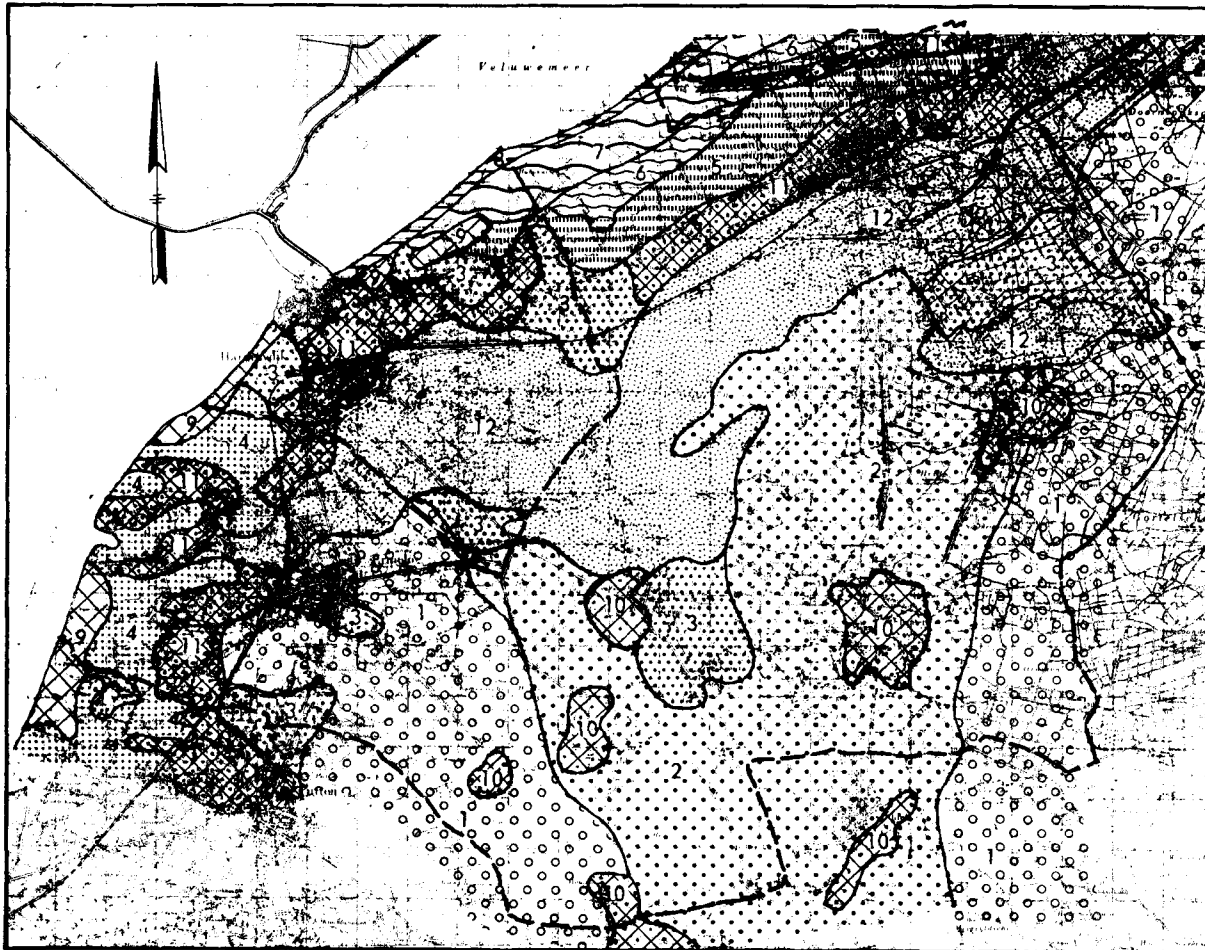
Nummer

Datum:

Groep:

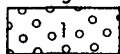
Blad:

Bodemkaart

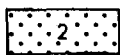

Legenda

Zandgronden

Stuwwalcomplex, hoge grindhoudende grof- en fijnzandige zandgronden

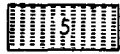
Hoge grindhoudende grofzandige podzolgronden

Hoge fijnzandige podzolgronden

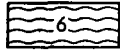

Middelhoge fijnzandige podzolgronden

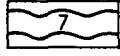

Beekdalgronden

Veengronden

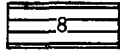

Veengronden

Klei-op-veengronden

Kleigronden

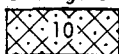

Zuiderzeeoevergronden

Gebroken kleigronden

Overige onderscheidingen

Hoge grindhoudende grofzandige oude bouwlandgronden

Hoge en middelhoge fijnzandige oude bouwlandgronden

Stuifzandgronden

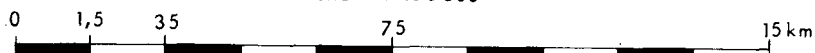
Kernen

Grens van de gemeente

BIBLIOTHEEK
STADSGEBOUW

Schaal 1:150 000

Bron: Stichting voor Boemkartering, Wageningen